

KLAKSON

Zespół Szkół Samochodowych
w Toruniu
ul. Grunwaldzka 25b
87-100 Toruń
www.zssam-torun.org

Wydanie specjalne - listopad 2016

Miłość do starych pojazdów ... nie rdzewieje

Zespół Szkół Samochodowych w Toruniu ma już ponad 60-letnią tradycję. Od samego początku swojego istnienia może się pochwalić wieloma sukcesami uczniów realizujących w szkole swoje motoryzacyjne pasje. W latach 60. i 70. były to przede wszystkim sukcesy w sportach kartingowych. **Sekcja kartingowa** w samochodówce ma swój początek prawdopodobnie w roku 1964. Jej wieloletnim opiekunem technicznym był nauczyciel praktycznej nauki zawodu Zenon Żuławski. Szkolna drużyna kartingowa od 1972r. startowała jako zespół Automobilkлубu Toruńskiego pod kierunkiem trenera - J.Wierzchowskiego. W tych latach była nie do pokonania. Dzięki niej Technikum Samochodowe było znane w całym regionie. W sierpniu 1976r. Krzysztof Wierzchowski i Andrzej Karpiński zdobyli drużynowe i indywidualne Mistrzostwo Polski. To był początek pięknej kartingowej historii samochodówki, która zakończyła się w latach 90-tych. Utrzymywanie tak drogiego sprzętu przerosło możliwości szkoły.

Życie nie znosi jednak próżni. W roku szkolnym 1995/96 z inicjatywy Mirosława Szczepaniaka powstało w szkole **Muzeum Techniki Samochodowej**. Jego celem było zachowanie modeli i konstrukcji odchodzących już do historii, a zgromadzonych w naszej szkole. Współorganizatorem, a od 1998r. wyłącznym opiekunem muzeum był Włodzimierz Werner. On też z grupą swoich uczniów dał początek istniejącemu do dziś **Szkolnemu Muzeum Motoryzacji**. W roku 1995/96 grupa uczniów wykonująca pracę pod jego kierunkiem (K.Stamborski, K.Naliński, M.Lampkowski, R.Podlaszewski, J.Świdorski i R.Stec) odrestaurowała fiata Topolino z roku 1937. Był to pierwszy pojazd nowego muzeum i dał impuls do rozwijania kolekcji. Uroczyste przekazany w formie darowizny 26 marca 1996r. stał się wizytówką szkoły i do dzisiaj ozdobi hol parteru szkoły. Od tego czasu uczniowie kończący szkołę w ramach prac dyplomowych dokonywali renowacji starych pojazdów i w formie darowizny przekazywali je do SMM. Istniejąca liczna kolekcja samochodów i jednośladów powstała w całości nakładem pracy uczniów i ich opiekunów. Niestety, lata prac dyplomowych to też już historia.

Ogólnopolską sławę SMM uzyskało dzięki TV Turbo, kiedy to w 2011r. redaktor Patryk Mikiciuk nakręcił w nim odcinek do swojego cyklu „**Legendy PRL-u**”.

Szkoła nadal kultywuje miłość do starych samochodów. W roku szkolnym 2013/2014 reaktywowano na szkolnych warsztatach **koło motoryzacyjne**. Opiekunem koła został Andrzej Machała. Na zajęciach wykonano renowację eksponatów SMM - „MZK 250 Milicja” i Junaka M10. Zrekonstruowano także samochód fiat 126, który mieszkańcy Torunia mogli podziwiać na wystawie w Centrum Sztuki Współczesnej w Toruniu oraz samochód żuk, który do dziś stanowi eksponat Toruńskiego Muzeum Piernika. W działaniach tych wspierali opiekuna koła – Janusz Ott, Władysław Jaworski, Jacek Popławski, Wojciech Wollmann, Grzegorz Linowski i Piotr Bielski.

Od 2 lat Karol Zaklikowski ze swoimi uczniami dokonuje renowacji warszawy M20.

Swoje pasje uczniowie realizują także podczas konkursów o tematyce motoryzacyjnej. Do najważniejszych należy **Ogólnopolski Młodzieżowy Turniej Motoryzacyjny**, podczas którego uczniowie rywalizują między innymi w konkurencji wymagającej znajomości historii motoryzacji.

Od dwóch lat uczniowie samochodówki osiągają znaczące sukcesy (III w 2015r. i II miejsce w 2016r. - Paweł Celmer i Mariusz Kotarski) również podczas **Ogólnopolskich Mistrzostw Młodych Lakierników** w Poznaniu, które są jedną z atrakcji corocznych Targów Motoryzacyjnych Motor Show. Z każdego sukcesu naszych uczniów jesteśmy bardzo dumni.

Jak widać Poznań jest miejscem dla nas bardzo szczęśliwym, nie ma się więc co dziwić, że dziś także podejmujemy rzuconą nam rękawicę i bierzemy udział w kolejnej rywalizacji, jaką zaproponował nam organizator targów. I etap pierwszej edycji ogólnopolskiego konkursu **"Szkoła Renowacji Pojazdów"**, który odbył się 4 listopada br. podczas **Retro Motor Show**, na scenie Akademii Renowacji, mamy już za sobą. Znaleźliśmy się w ścisłej czołówce szkół technicznych, które dostały się do finału. Przed nami ostateczna rozgrywka -

renowacja motoroweru, który zostanie przekazany drużynie szkolnej pod wodzą Grzegorza Linowskiego podczas szkolnej uroczystości z udziałem organizatorów konkursu, zaproszonych gości i regionalnych mediów 30 listopada 2016r. Odrestaurowany przez uczniów motorower będzie oceniany przez komisję konkursową podczas finału zaplanowanego w czasie **Motor Show w Poznaniu** w kwietniu 2017r. Zwycięski motorower z adnotacją o autorach renowacji trafi do Muzeum Motoryzacji Zbigniewa Koprasy, a szkoła otrzyma stosowny Certyfikat. Mamy nadzieję, że będzie to motorower "zrobiony" w toruńskiej samochodówce! Od dziś już trzymamy kciuki za naszą drużynę!

Na tak ważną dla naszej społeczności szkolnej uroczystość zaproszenie przyjęli: Anna Łukaszewska, dyrektor Wydziału Edukacji UMT, Katarzyna Nowicka-Skuza, zastępca dyrektora Wydziału Edukacji UMT, Adam Niedźwiedzki i Zbigniew Koprasy - organizatorzy Targów Poznańskich Motor Show, redaktor "Nowoczesnego warsztatu" - Sebastian Klauz, Czesław Nosewicz i Lech Jamiński z Toruńskiego Automobilkлубu oraz Antoni Szytniewski, który podczas tej imprezy uroczyste przekazał do Szkolnego Muzeum Motoryzacji włoski motorower Demm.

Dyrektor szkoły mgr Marzanna Podpora

Konkurs - SZKOŁA RENOWACJI POJAZDÓW

Podczas **Retro Motor Show** (4-6 listopada 2016 r. - MTP Poznań) zainaugurowana została „Akademia Renowacji”. Pomysł ten zrodził się z pasji do motoryzacji. Głównymi pomysłodawcami inicjatywy są **Adam Niedźwiedzki** oraz **Zbigniew Koprzas**. Patronat medialny objęła redakcja „Nowoczesnego Warsztatu”. W przedsięwzięciu biorą udział czołowi

polscy przedstawiciele branży blacharskiej, lakierniczej oraz wyposażenia warsztatów.

Motywy przewodnim projektu jest renowacja pojazdów zabytkowych i youngtimerów - nie tylko samochodów i motocykli, ale również ciągników rolniczych i pojazdów militarnych, a w przyszłości nawet szynowych. Polska plasuje się w czołówce pod względem odrestaurowanych pojazdów, a naszymi klientami są najwięksi kolekcjonerzy z całej Europy. Tak dobrą pozycję zawdzięczamy wyjątkowej jakości naprawom i fachowcom, którzy w większości są samoukami.

Na targach, w ramach „Żywego Warsztatu” prezentowane były na żywo takie procesy jak: przygotowanie powierzchni (m.in. cynowanie, szlifowanie), czyszczenie elementów metalowych (szkiełkowanie), lakierowanie, zabezpieczanie lakieru, naprawy blacharskie, dorabianie elementów, procesy galwaniczne stosowane w renowacji oraz naprawy mechaniczne silnika.

Podczas targów zainaugurowana została pierwsza edycja ogólnopolskiego konkursu pod nazwą **Szkoła Renowacji Pojazdów**. Konkurs, do którego zostały zaproszone szkoły techniczne, odbywa się w dwóch etapach.

Część I - „Najciekawsza odbudowa lub inny indywidualny projekt pojazdu” polegała na zaprezentowaniu, przez szkołę, projektu odbudowy lub budowy indywidualnego pojazdu. Uczestnicy zaprezentowali swoje projekty 4 listopada br. podczas Retro Motor Show, na scenie „Akademii Renowacji”. Szkoły musiały spełnić dodatkowe kryteria: zaprezentować szkołę oraz jej kierunki kształcenia zawodowego, a także posiadać warsztaty lub pracownię wraz z odpowiednim wyposażeniem technicznym.

Część II - „Przeprowadzenie renowacji maszyny rolnej lub motoroweru z kolekcji Muzeum Motoryzacji Zbigniewa Koprasy” polegała na odrestaurowaniu motoroweru. Zostanie on przekazany do szkoły wraz z niezbędnymi częściami i materiałami oraz pomocą techniczną..

Finał konkursu zaplanowany został na **Motor Show 2017**, który odbędzie się w dniach **6-9 kwietnia 2017 r.** w Poznaniu. Tam prace zostaną ocenione, wyróżnione i nagrodzone. Pojazdy trafią następnie do Muzeum Motoryzacji Zbigniewa Koprasy. Szkoła otrzyma specjalny certyfikat potwierdzający wykonanie prac.

Oprócz wszystkich aspektów związanych z rozwojem zainteresowań, pasji oraz wiedzy i umiejętności, projekt ma charakter celu publicznego ratowania zabytków motoryzacji.

Udział w „Akademii Renowacji” to promocja szkoły i szansa dla uczniów poprzez:

- prezentację szkoły w wymiarze ogólnopolskim,
- promowanie szkolnictwa zawodowego,
- aktywizację uczniów,
- promowanie zamiłowania do motoryzacji,
- zapoznanie z najnowszymi technologiami.

Wyniki I etapu konkursu

Do finału zaklasyfikowało się 6 szkół z Polski i szkoła z Ukrainy (szkoła ukraińska będzie remontować swój motorower).

Zwycięskie szkoły zakwalifikowane do II części konkursu:

- Zespół Szkół Technicznych w Mikołowie,
- Zespół Szkół Samochodowych im. gen. J.Bema w Toruniu,
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 w Jarocinie,
- Zespół Szkół Samochodowych im. rotmistrza W.Pileckiego w Radomiu,
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Jana Pawła II w Radzynie Podlaskim,
- Zespół Szkół Samochodowych w Bydgoszczy.

Naszą szkołę reprezentowali: Cezary Cisek, Patryk Hajdukiewicz, Dawid Witkowski z klasy IIIa/4. Opiekunami byli nauczyciele: Grzegorz Linowski oraz Jacek Popławski.

Kierownik warsztatów Mirosław Szczepaniak

Cenny eksponat dla SMM

Pan Antoni Szytniewski jest mieszkańcem Torunia Jego pasją są środki transportu lądowego i lotniczego. Zajmuje się renowacją zabytkowych, mocno wyeksploatowanych, samochodów, pojazdów wojskowych, samolotów, śmigłowców oraz ich podzespołów. W poszukiwaniu maszyn jeździ po Europie. Głównym celem jego podróży jest Półwysep Apeniński. Darowany motorower

DEMM trafił do Polski aż z San Marino.

Dzięki panu Antoniemu - po długiej przerwie - Szkolne Muzeum Motoryzacji wzbogaciło się o nowy eksponat, motorower DEMM Smiliy-Easy Rider z 1975 r. W dniu 30.11.2016 r. pojazd oficjalnie został przekazany do zbiorów muzeum. Przez kilka lat DEMM był poddawany gruntownej renowacji w warsztatach szkolnych. Uczniowie na zajęciach praktycz-

nych pod fachowym okiem nauczycieli Grzegorza Linowskiego oraz Andrzeja Machały przywracali blask maszynie, która nosiła ślady intensywnego użytkowania

na ziemi włoskiej.

Pan Antoni Szytniewski, od wielu lat zleca warsztatom szkolnym, wykonanie różnych usług związanych ze swoją działalnością. Obecnie w hali napraw stoi pojazd wojskowy marki FIAT, którego silnik będzie przywrócony do życia.

Panie Antoni, bardzo dziękujemy za wzbogacenie kolekcji naszego muzeum.

Dane techniczne motoroweru DEMM

- silnik jednocylindrowy chłodzony powietrzem
- cylinder z żeliwa perlitycznego z dodatkiem niklu
- średnica cylindra - 38,80 mm
- skok tłoka - 42,00 mm
- pojemność skokowa - 49,65 cm³
- stopień sprężania - 10:1
- moc maksymalna 1,4 KM przy 4000 obr/min
- zapłon magnetyczny (koło zamachowe) 18 Wat
- instalacja elektryczna 6 V
- koła 2,25x16

Szkolne Muzeum Motoryzacji

Historia szkolnego muzeum motoryzacji sięga roku 1994. Mirosław Szczepaniak, nauczyciel przedmiotów zawodowych, zaproponował utworzenie w Zespole Szkół Samochodowych muzeum techniki, w którym gromadzone byłyby podzespoły, mechanizmy samochodowe i pojazdy o pewnej wartości historycznej. Impulsem skłaniającym do podjęcia inicjatywy była przeprowadzka do nowego budynku szkolnego przy ul. Grunwaldzkiej w październiku 1993 r. i towarzysząca

temu rozterki wielu nauczycieli, którzy zastanawiali się, co zrobić z tak dużą liczbą pomocy dydaktycznych znajdujących się na wyposażeniu klasopracowni. Niektóre podzespoły gromadzone były od początku istnienia szkoły, czyli od 1955 roku.

Inicjatywa Mirosława Szczepaniaka – z powodu braku odpowiedniego pomieszczenia - została odłożona do czasu

oddania do użytku sali gimnastycznej i poprawy warunków lokalowych szkoły. Na początku roku szkolnego 1995/96 zaczęła się materializować idea utworzenia szkolnego muzeum motoryzacji. Dzięki dyrektorowi Andrzejowi Różalskiemu do dyspozycji muzeum oddano wnękę korytarza na pierwszym piętrze (obecna sala lekcyjna 210 A). Za opracowanie koncepcji urządzenia muzeum oraz organizację

odpowiedzialni byli nauczyciele: Mirosław Szczepaniak, Włodzimierz Werner oraz Krzysztof Pajączkowski. Dzięki zaangażowaniu pracowników obsługi szkoły wykonano niezbędne prace budowlano-montażowe. Otwarcie muzeum odbyło się w 1996 r. Pierwszą ekspozycję wykonali uczniowie w ramach prac dyplomowych, które wówczas stanowiły część egzaminów zawodowych.

W małym pomieszczeniu (około 30m²) na tablicach przedstawiono rozwój konstrukcji pojazdów samochodowych w Polsce i na świecie oraz krótką historię kartingu w Zespole Szkół Samochodowych. Atrakcją ekspozycji był dwucylindrowy silnik od motopompy wykorzystywany do napędu syrenki,

dolnozaworowy silnik od warszawy M20 oraz przekrój silnika motocykla junak.

Od 1997 r. w szybkim tempie zaczęło przybywać zabytkowych pojazdów. Istnienie muzeum spowodowało, że uczniowie ruszyli w teren w poszukiwaniu ciekawych

motocykli i samochodów. W ramach prac dyplomowych poddawali renowacji, wskrzeszali do życia „złom” znaleziony np. u dziadka w szopie.

Już w 1998 r. pojawiła się w „Gazecie Pomorskiej” pierwsza wzmianka o szkolnym muzeum motoryzacji.

Od 1998 r. opiekę nad muzeum przejął Włodzimierz Werner, który po odejściu na emeryturę w 2011 r. przekazał klucze Andrzejowi Marchlewiczowi.

Obecnie muzeum funkcjonuje w znacznie lepszych warunkach lokalowych, jednak ze względu na dużą liczbę eksponatów (10 samochodów, 100 jednośladów) nie zapewniają one komfortu pełnej prezentacji zasobów. Szkolne muzeum motoryzacji przynosi szkole splendor. Wszystko na to wskazuje, że toruńska samochodówka jest jedyną szkołą w Polsce

mającą tak bogaty zbiór zabytkowych pojazdów.

Muzeum pełni w szkole ważną funkcję wychowawczą. Przyczynia się do wzrostu zainteresowania historią motoryzacji oraz wzbudza szacunek do tego, co już bezpowrotnie minęło. Cieszy nie tylko uczniów i nauczycieli, ale także mieszkańców Torunia, którzy mogą podziwiać eksponaty w czasie

np. organizowanych przez szkołę festynów motoryzacyjnych. Tegoroczna majowa parada samochodów i mo-

tocykli w centrum miasta cieszyła się ogromnym zainteresowaniem młodszych i starszych torunian.

Redakcja

Projekt - renowacja samochodu Warszawa M20

W bieżącym roku szkolnym uczniowie realizują projekt renowacji warszawy M20. Pojazd wyprodukowany w 1957 r. jest eksponatem SMM, pracą dyplomową uczniów: Krzysztof Czaja, Maciej Demel, Marcin Furmanik, Paweł Krysiak, Arkadiusz Trzeciak, Marcin Olejarczyk z 1998 r. Po wnikliwej diagnozie stanu technicznego okazało się, że wymaga gruntownej naprawy. W ramach renowacji wykonane będą następujące czynności:

1. Przygotowanie pojazdu do gruntownej naprawy blacharskiej polegające na demontażu wnętrza pojazdu, silnika, błotników, elementów zawieszenia, szyb oraz usunięciu powłoki lakierniczej z całego pojazdu.
 2. Dorobienie i naprawa progów, podłogi, poszyci drzwi, błotników, elementów mocowania zderzaków i zawieszenia.
 3. Naprawa i wymiana elementów zawieszenia i przeniesienia napędu, układu hamulcowego, remont skrzyni biegów i silnika.
 4. Naprawa i wymiana elementów wnętrza pojazdu.
 5. Lakierowanie nadwozia.
 6. Montaż układu napędowego i zawieszenia, elementów wnętrza pojazdu, szyb oraz elementów ozdobnych.
 7. Odbudowa instalacji elektrycznej.
- Realizacji tego ambitnego zadania podjął się Karol Zaklikowski, który fachowo koordynuje czynności związane z przywracaniem blasku cennemu eksponatowi naszego muzeum. Wszystkie prace uczniowie realizują w ramach zajęć pozalekcyjnych oraz zajęć praktycznych w warsztatach szkolnych.

Dane techniczne Warszawy M20

- Produkcja: FSO w Warszawie
- Okres produkcji: lata 1957 - 1960
- Silnik: R4, SV, benzynowy, 2120 cm³
- Moc silnika: 52 KM przy 3600 obr/min
- Zużycie paliwa: 13,5 l/100km
- Prędkość maksymalna: 115 km/h

Stan pojazdu na dzień 25.11.2016 r.

Motorowerowa wróżba andrzejkowa

Dobrze nam się tutaj składa,
że jest 30. listopada.
Wróżby zaraz odprawimy,
i wnet przyszłość zobaczymy.

O już widać!
Rok nas czeka bardzo dobry,
świetny i w sukcesy szczodry.
Podium wosk mi pokazuje,
i zwycięstwo oznajmuje.

Dziś Andrzejki, czary - mary,
ale... skąd się wzięły tu komary?
Tylko dźwięk, jak nie owadów,
lecz znanych polskich jednoślądów.

I nie mamy już sekretu!
To Komarek jest, z Rometu.
Motorower dwusuwowy,
dwubiegowy, jednocylindrowy.
20 lat produkowany
przez nas znany i lubiany.

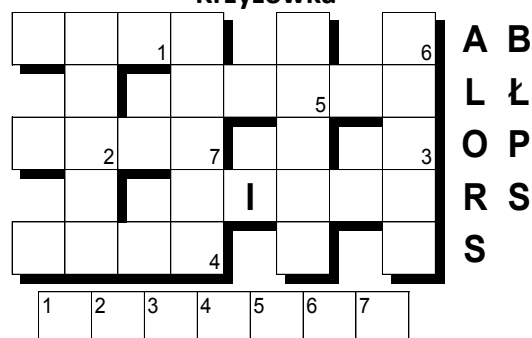
Skąd się wziął dziś na tej scenie?
Bo my mamy doświadczenie
i w naprawie, w renowacji,
Ale przede wszystkim -
mamy - Muzeum Motoryzacji!

Nasi uczniowie potrafią czynić cuda.
Renowacja „Komara” na pewno im się uda.
Pracując w warsztacie ciężko i wytrwale,
dopracowując wszelkie detale,
będą dzielnie szlifować, montować
składać, naprawiać i lakierować.

Kulo! Finał w Poznaniu mi tu wskaż.
Wszystko już jasne – widzę -
Motor Show jest nasz!

*Samochodówkowy wróżbita
(Autor Małgorzata Litkowska)*

Krzyżówka

Do diagramu należy wpisać nazwy 2 marek samochodów europejskich oraz nazwy 2 modeli Opla i Fiata oraz po 1 modelu Daewoo, VW i Kia. W diagramie ujawniono jedyną literę I, a obok podano pierwsze litery odgadywanych nazw.

Litery w ponumerowanych polach, napisane od 1 do 7, utworzą rozwiązanie.

Dariusz Staszkiwicz